

Karsten
Dulose

Vraždi
všímavě

VRAŽEDNĚ ZÁBAVNÝ KRIMI ROMÁN

VÍCE NEŽ 1 MILION PRODANÝCH VÝTISKŮ SÉRIE

SPIEGEL BESTSELLER Č. 1

HOST

Achtsam morden

Copyright © Karsten Dusse, 2019

Cover picture by MarjinArt / Shutterstock.com

Translation © Dagmar Heeg, 2022

Czech edition © Host — vydavatelství, s. r. o., 2022

(elektronické vydání)

ISBN 978-80-275-1474-8 (PDF)

ISBN 978-80-275-1475-5 (ePUB)

ISBN 978-80-275-1476-2 (MobiPocket)

1 VŠÍMAVOST

Když stojíte přede dveřmi a čekáte,
stojíte přede dveřmi a čekáte.
Když se hádáte se svou ženou,
hádáte se se svou ženou. To je všímavost.
Když stojíte přede dveřmi a čekáte a čekání
využijete k tomu, abyste se navrch v duchu
hádal se svou ženou — pak to není všímavost.
To je jen hloupost.

Joschka Breitner,

Jak zpomalit v rychlém jízdním pruhu —
všímavost pro lidi na vedoucích pozicích

JEN ABY BYLO JASNO: já nejsem žádný násilník. Ba naopak. Já se třeba za celý život ještě nikdy s nikým nepopral. A poprvé jsem někoho zabil až ve dvačtyřiceti. Což je, když se tak porozhlédnu po svém profesním poli působnosti, celkem pozdě. No dobrá, týden nato už jsem měl na kontě skoro půl tuctu obětí.

Asi to zní tak trochu nepěkně. Jenže všechno, co jsem udělal, jsem udělal s tím nejlepším úmyslem. Byl to logický důsledek všímavé reorganizace mého života. Abych sladil povolání s rodinou.

První setkání se všímavostí byl pro mě čirý stres. Moje žena Katharina se mě snažila donutit, abych se dostal do pohody. Abych zapracoval na své nízké psychické odolnosti, nedostatečné spolehlivosti, na pokrouceném hodnotovém světě. Aby naše manželství dostalo ještě jednu šanci.

Chtěla zpět onoho vyrovnaného, snaživého mladého muže plného ideálů, do kterého se před deseti lety zamilovala. Kdybych své ženě kdykoli v průběhu našeho vztahu řekl, že bych měl rád zpátky její tělo, do kterého jsem se před deseti lety zamiloval, byl by s naším manželstvím v tu chvíli amen. Naprosto právem. Na ženském těle čas samozřejmě smí zanechat stopy. Zato na mužské duši zřejmě nikoli. A proto nešla moje žena se svým tělem k plastickému chirurgovi, ale já se svojí duší na trénink *mindfulness* neboli všímavosti.

V té době pro mě byla všímavost jen dalším odvarem stále stejného ezoterického čaje, který se lidem co desetiletí znovu ohřívá a servíruje pod novým názvem. Všímavost byla autogenní trénink bez pozice v leže. Jóga bez prohýbání. Meditace bez tureckého sedu. Nebo, jak psali v magazínu pro manažery, který mi žena jednou demonstrativně položila na stůl vedle snídaně: „Všímavost je nesoudící a láskyplné vnímání okamžiku.“ Ta definice na mě působila stejně bezkonturně jako oblázky, co je lidé uvolnění do naprosté nicotnosti na plážích nesmyslně vrší do mohyl.

Kdoví jestli bych se do té věci s všímavostí vůbec pustil, kdyby šlo jen o nás dva, tedy o mou ženu a o mě? To nevím. Jenže my máme dcerku, Emily, a pro ni bych se dal poslat i ze Sodomy do Gomory, kdyby byla v jednom z těchto měst pro nás jako pro rodinu ještě nějaká šance.

Proto jsem si jednoho lednového čtvrtečního večera domluvil schůzku s koučem všímavosti. Když jsem zvonil u těžkých dřevěných dveří jeho „ordinace“, abych se s ním pobavil mimo jiné o svém časovém managementu, měl jsem pětadvacet minut zpoždění.

Kouč měl své prostory v přízemí nákladně renovované budovy ve staré zástavbě v honosnější čtvrti našeho města. Jeho leták mi padl do oka v prostorách wellness oázy jednoho pětihvězdičkového hotelu. Ceník jsem znal z internetu. Někdo, kdo jiným lidem tahá z kapsy balík peněz za to, aby je naučil, jak být v pohodě, snad bude schopen levou zadní odmeditovat placené zpoždění. Myslel jsem si. Jenže když jsem zazvonil, nestalo se vůbec nic.

Až do chvíle, kdy mi onen guru na umění uvolnění odmítl otevřít dveře, jsem byl vlastně docela v pohodě, vždyť moje zpoždění bylo naprosto omluvitelné. Jsem přece advokát — trestní právo — a v pozdním odpoledni si mě zavolali ještě k jednomu přezkumu usnesení o vzetí do vazby. Spolupracovník mého hlavního mandanta Dragana Sergoviće se odpoledne dostavil do zlatnictví, kde si chtěl vybrat zásnubní prsten, ale místo peněz měl s sebou jen nabitou pistoli. Když se mu předložené prsteny nelíbily, uhodil zlatníka zbraní do spánku. Jelikož zlatník už mezitím spustil tichý alarm, našla policie při svém příjezdu na zemi ležícího zlatníka a onoho muže, který se při pohledu na dva na něj namířené samopaly ani nepokoušel o jakýkoli odpor. Vzali ho na policejní prezidium a vyrozuměli jak mě, tak i soudce, který ho měl poslat do vazební věznice.

Jako student práv se svými tehdejšími ideály bych považoval za naprosto spravedlivé, aby takováhle socka až do

soudního řízení seděla ve vyšetřovací vazbě a pak na několik let zmizela v lochu.

S několikaletou zkušeností obhájce pro socky ve věcech trestních jsem toho idiota po dvou hodinách dostal zpátky na svobodu.

Takže jsem na koučink nepřišel pozdě jen tak. Přišel jsem *úspěšně* pozdě. A jestli tenhle expert na psychickou pohodu nebude chtít promrhat zbytek hodiny našťvaností, klidně mu i povím, proč jsem byl tak úspěšný.

Onomu mladíkovi se sklonem k ozbrojeným nákupům je pětadvacet a bydlí ještě u rodičů. Za násilné činy dosud nebyl nikdy trestán — jen za drogové delikty. Nehrozilo nebezpečí útěku, recidivy ani manipulace s důkazním materiálem. Navíc pachatel sdílí naše společenské hodnoty manželství a rodiny. Proto byl přece u zlatníka: odcizením prstenu chtěl vyjádřit svou vůli vstoupit do svazku manželského.

Připouštím, že pro zlatníka v nemocnici a policisty ve službě bylo nejspíš těžké pochopit, že se člověk, který je bezpochyby násilník, mohl ještě téhož večera chvástat v kruhu svých přátel a vysmívat se státu. Dokonce i manželce připadala moje práce v tomto ohledu občas trochu na hraně. Jenže mým úkolem není vysvětlovat jiným lidem náš právní řád. Má práce spočívá v tom, že tento řád podle všech pravidel bravurně využívám. Vydělávám si peníze tím, že konám dobro pro špatné lidi. Tečka. A umím to skvěle. Jsem vynikající obhájce ve věcech trestních, zaměstnán v jedné z nejrenomovanějších advokátních kanceláří ve městě. K dispozici dvacet čtyři hodin denně.

To je panečku stres. A s rodinným životem se to nedá moc sladit. Však proto jsem taky stál přede dvěma onoho

šarlatána. A on mě nechtěl pustit dovnitř. Pocítil jsem, jak mi tuhne šíje.

Jenže když ona odměna za všechn ten stres stála za to: služební auto. Obleky na míru. Drahé hodinky. Dřív jsem na symboly statusu moc nedal, ale když jako advokát zastupujete organizovaný zločin, symboly statusu si pořídít musíte. Už jen proto, že jako právník jste sám symbolem statusu svého mandanta.

Dostal jsem velkou kancelář, designový psací stůl a pětimístný měsíční plat pro rodinu: pro svou úžasnou dcerku, skvělou ženu a pro mě.

No dobrá — vysoká čtyřmístná suma hned padne na splátku za hypotéku. Hypotéku za dům, v němž bydlí úžasné dítě, které kvůli své pracovní době vůbec nevidám. S milující matkou, s níž se, když ji vidím, jediné hádám. Já se hádám, protože jsem podrážděný z práce, o které své ženě nemůžu povídat, jelikož ji nenávidí — a ona se hádá, protože se musí po celý den starat o naši malou a kvůli tomu se vzdala svého seriózního zaměstnání na pozici vedoucí oddělení jedné pojišťovny. Byla-li láska mezi námi dvěma křehká květina, pak jsme o ni při přesazování do velkého rodinného květináče zřejmě málo pečovali. Zkrátka: dařilo se nám jako spoustě jiných mladých a úspěšných rodin — mizerně.

Bylo zapotřebí nějak skloubit práci a rodinu, a protože jsem byl z nás dvou jediný, kdo disponoval obojím, vyvolila mě moje žena k tomu, abych na sobě začal pracovat. Poslala mě ke koučovi na trénink všímavosti. A kouč mi neotvíral. Debil jeden. Napětí v šíji o sobě začínalo dávat vědět při každém pootočení hlavy slabým zakřepáním.

Znovu jsem zazvonil u těžkých dřevěných dveří. Byly čerstvě natřené. Nebo tak alespoň byly cítit.

Konečně se otevřely. Stál v nich muž a jako by celou dobu číhal za dveřmi a čekal na druhé zazvonění. Byl o něco starší než já, asi tak něco přes padesát.

„Byli jsme domluveni na osmou hodinu večer,“ řekl prostě, pak se otočil a bez dalšího slova se vydal pustou chodbou. Šel jsem za ním do nepřímo osvětlené kanceláře jen spoře vybavené nábytkem.

Muž vypadal jako asketa. Na svém šlachovitém těle neměl ani gram tuku. Takový ten typ člověka, který by po smetanovém dortíku neztloustl, ani kdyby mu ho aplikovali rovnou do podkoží. Jeho zevnějšek působil upraveně. Měl na sobě seprané rifle, hrubý pletený svetr, pod ním jednoduchou bílou bavlněnou košili a na bosých nohou pantofle. Hodinky neměl. Šperky taky ne.

Rozdíl mezi námi dvěma nemohl být větší. Já jsem byl oblečen v tmavomodrém obleku na míru, bílé košili s manžetovými knoflíčky, modro-stříbrné kravatě se sponou vykládanou diamanty, na ruce hodinky značky Breitling, snubní prsten, na nohou černé ponožky, kožené šněrovací polobotky. Kousky oblečení, které jsem měl ve srovnání s tím chlápkem navíc, převyšovaly co do počtu kusy nábytku v jeho ordinaci. Dvě křesla, jeden stůl. Polička s knihami a stolek s nápoji.

„Jo, pardon. Byl hrozný provoz.“ Už kvůli tomu, že mě nepozdravil, jsem měl sto chutí se namístež otočit a odejít. To, že jsem kvůli práci přišel pozdě, mi mohla zadarmo vyčíst klidně i moje žena. Jenže kdyby se Katharina dozvěděla, že jsem přišel na kurz všímavosti pozdě a pak jsem z něj

okamžitě uraženě odešel, ztropila by mi takovou scénu, že bych následně potřeboval hned dva další kouče, aby mě dostali zpátky do pohody.

„Musel jsem nečekaně převzít ještě jeden přezkum usnesení o vzetí do vazby. Loupež s ublížením na zdraví. Nemohl jsem jednoduše...“ Proč vlastně celou dobu mluvím? Pánem domu je tu přece on. Neměl by mi nabídnout alespoň židli? Nebo něco říct? Ale ten chlap se na mě prostě jenom díval. Asi tak jako moje dcera, když v lese zahlédne kocoura. Zatímco u kocoura se instinktivně dostaví ztuhnutí děsem, když se na něj zadívá neznámý příslušník jiného živočišného druhu, u mě se dostavil reflex hovoru.

„Můžeme to prostě trochu uspíšit... za stejné peníze,“ zkusil jsem napravit zpackaný začátek.

„Pokud poběžíme, cesta se tím nezkrátí,“ dostalo se mi odpovědi.

Na kávových hrníčcích svých sekretárek jsem četl už i vznosnější citáty. Hláška tohohle chlapíka v sobě ještě k tomu nenesla ani náznak příslibu nějaké té dobré kávy. Pěkně pitomý začátek.

„Tak se posaďte. Dáte si čaj?“

No konečně. Posadil jsem se do jednoho z křesel. Vypadalo, jako by v posledních sedmdesátých letech minulého tisíciletí vyhrálo nějakou cenu za design, a skládalo se v podstatě z jedné jediné chromové trubky, na které bylo zavěšené polstrování z hrubého hnědého manšestru. Křeslo bylo překvapivě pohodlné.

„Neměl byste preso?“

„Může být zelený čaj?“

Kouč ignoroval mou námitku, co se presa týče, a už mi naléval z konvice. Na jejím mléčném skle bylo vidět, že je už roky denně používaná.

„Prosím. Je vlažný.“

„Já vlastně ani nevím, jestli jsem tu správně,“ podotkl jsem.

Křečovitě jsem se držel svého šálku s čajem. Doufal jsem, že mě přeruší. Ale nestalo se. Moje zajímavá věta visela nedořečená v prostoru. Tam se střetla s pronikavým pohledem mého protějšku. Teprve když bylo jasné, že už dál mluvit nehodlám, napil se i kouč doušku čaje.

„Znám vás třicet minut a myslím, že byste se tu mohl leccemu naučit.“

„Nemůžete mě přece znát třicet minut. Jsem tu teprve necelé tři minuty,“ poznamenal jsem uštěpačně.

Kouč odpověděl s provokativní přívětivostí: „Už jste tu ale mohl třicet minut být. Prvních pětadvacet jste patrně strávil něčím úplně jiným. Pak jste stál tři minuty přede dveřmi a přemýšlel, jestli máte zazvonit podruhé. Je to tak?“

„Ehm...“

„Potom jste se konečně rozhodl zazvonit a já jsem se od vás za ty tři minuty, co jsme tady v mých prostorách, dozvěděl, že schůzky, u kterých jde výjimečně jenom o vás, nepovažujete za závazné, že se vaše priority řídí výhradně vnějšími okolnostmi, že cítíte potřebu se naprosto cizímu člověku ospravedlnit za to, že nesnesete mlčení, že nedokážete intuitivně zvládnout situaci, která neodpovídá obvyklým normám, a že jste zcela ve spáru vlastních zvyklostí. Jak se cítíte?“

Páni. Ten chlapík má pravdu.

„Pokud se se mnou teď přesně z těchto důvodů nebudete chtít ani vyspat, tak se budu cítit úplně jako doma!“ vyhrklo ze mě.

Kouči zaskočil doušek zeleného čaje, rozkašlal se a potom se srdečně rozesmál. Když s obojím ustal, podal mi ruku.

„Joschka Breitner, jsem rád, že jste přišel.“

„Björn Diemel, těší mě.“

Ledy se prolomily.

„Tak pročpak jste tady?“ zajímal se Joschka Breitner.

Zamyslel jsem se. Napadaly mě tisíce důvodů. A pak zase ani jeden jediný. Připadalo mi, že vůči trenérovi všímavosti by měl být člověk do jisté míry otevřený. Pan Breitner mi po svém záchvatu smíchu navíc přišel docela sympatický. Ale ani zdaleka jsem nebyl připravený dávat jen tak mírnix týrnix k dobru detaily ze svého soukromého života. Kouč si mého vnitřního dilematu všiml.

„Tak mi jmenujte pět důvodů, které mají co do činění s tím, že jste teď tady.“

Zhluboka jsem se nadechl. A pak jsem spustil.

„Den má příliš málo hodin, nedokážu vypnout, jsem přehnaně citlivý, vystresovaný, moje žena mi leze na nervy, svoje dítě téměř nevidím a stýská se mi po něm. A když pak mám jednu na dítě čas, jsem myšlenkami někde jinde. Žena si neváží mé práce, práce si neváží mě..“

„Neumíte počítat.“

„Prosím?“

„Devět z pěti důvodů jsou klasické příznaky přepracovanosti. Mohl byste popsat pár situací, ve kterých něco takového pociťujete?“

Nemusel jsem dlouho přemýšlet, kdy jsem se naposledy cítil přetížený, a prostě jsem mu vylíčil situaci, kterou jsem právě zažil před jeho dveřmi a vnímal ji jako vyložení stre-
sující. Včetně mé myšlenkové horské dráhy.

Pokývl. „Jak už jsem řekl, myslím si, že kdybyste se naučil všímavosti, mohlo by vám to pomoci.“

„Dobrá, tak do toho.“

„Máte představu o tom, co to vlastně všímavost je?“

„Předpokládám, že se to v následujících hodinách za drahý peníz dozvím.“

„To už jste se dozvěděl zadarmo, když jste stál přede dveřmi,“ řekl mírně.

„To jsem se ale zrovna asi moc nesoustředil.“

„A to je přesně ono: asi tři minuty jste stál přede dveřmi a přemýšlel, jestli máte zazvonit podruhé. Kolik z těchto sto osmdesáti vteřin jste byl myšlenkami někde jinde?“

„Abych řekl pravdu, tak asi sto sedmdesát šest.“

„A kdepak jste to v tu chvíli v myšlenkách vlastně byl?“

„Ve zlatnictví, na policejním prezidiu, v kanceláři, u svého mandanta, u dcery, uprostřed hádky s manželkou.“

„Během nanejvýš tří minut jste se tedy v duchu nacházel na šesti různých místech. A se všemi vás pojily nějaké emoce. Bylo vám to k něčemu dobré?“

„Ne, já...“

„Tak proč jste to dělal?“ zeptal se s opravdovým zájmem.

„Prostě se to stalo.“

Kdyby se můj mandant v mé přítomnosti takto vyjádřil před soudem, už bych ho nepřipustil ke slovu.

„Všímavost je prostě a jednoduše to, že se vám tohle nestane.“

„Aha. Můžete mi to vysvětlit přesněji?“

„Je to úplně jednoduché. Když stojíte přede dveřmi, stojíte přede dveřmi. Když se hádáte se svou ženou, hádáte se se svou ženou. Pokud čas, kdy stojíte před mými dveřmi, využijete raději k tomu, abyste se navrch v duchu hádal se svou ženou, pak nejste všímavý.“

„A jak se stojí všímavě přede dveřmi?“

„Jednoduše před nimi stojíte. Tři minuty neděláte nic. Vnímáte, že tam stojíte a váš svět se nepropadá do chaosu, když tam prostě jen stojíte. Ba naopak. Pokud ten moment nebudete nijak hodnotit, nemůže s sebou přinášet nic negativního. Vnímáte přirozené věci. Svůj dech. Vůni čerstvě natřených dveří. Vítr ve vlasech. Sebe sama. A pokud sám sebe budete láskyplně vnímat, zbavíte se na konci těchto tří minut veškerého stresu.“

„Takže jsem podruhé vůbec zvonit nemusel?“

„Nemusel jste zvonit ani poprvé. Úplně stačí, když se bez účelu postavíte přede dveře.“

Měl jsem pocit, že mi základní princip docela vyhovuje. Napětí v šíji už jsem každopádně nepocítoval. Že mi pan Breitner o pár minut později prozradil mantru pro mou první vraždu, jsem si však uvědomil až o několik týdnů později.

2 SVOBODA

Ten, kdo neustále dělá jen to, co sám chce, není svobodný.
Už jen představa, že musíte stále něco dělat, vás svazuje.
Svobodný je jedině ten, kdo prostě jen nedělá to,
co dělat nechce.

Joschka Breitner,

Jak zpomalit v rychlém jízdním pruhu —
všímavost pro lidi na vedoucích pozicích

JOSCHKA BREITNER NALIL do šálků další čaj.

„Největší stres si způsobujeme samozřejmě tím, že máme dočista zvrácenou představu o svobodě.“

„Aha.“

„Je omyl si myslet, že svoboda spočívá v tom, že děláme, co dělat chceme.“

„Co je na tom špatného?“

„Předpoklad, že člověk musí neustále něco dělat. To je hlavním zdrojem stresu, který pociťujete. Stojíte přede dveřmi a připadá vám naprosto normální dělat v duchu všechno možné. Jenže myšlenky jsou přece svobodné! Ho, hó — a přesně v tom je ten problém: pochytat svobodné myšlenky, když se začnou rozbíhat na všechny strany. Jenže vy myslet vůbec nemusíte. Naopak. Klidně můžete nemyslet,

když myslet nechcete. Teprve pak jsou vaše myšlenky skutečně svobodné.“

„Jenže já dělám v životě i jiné věci, než že jen myslím,“ odvážil jsem se namítnout. „Největší potíže mám kvůli tomu, co dělám.“

„Tady platí totéž. Teprve když si uvědomíte, že *nemusíte* dělat, co dělat *nechcete* — teprve pak jste svobodný.“

Nemusím dělat, co dělat nechci. Jsem svobodný.

O necelé čtyři měsíce později jsem si měl právě tuhle svobodu se všemi jejími důsledky dopřát. Měl jsem si dopřát svobodu neudělat něco, co jsem udělat nechtěl. Bohužel jsem tím omezil svobodu někoho jiného — a připravil jsem ho tak o život. Jenže já přece kurz všímavosti neabsolvoval proto, abych zachránil svět, ale abych zachránil sám sebe.

Všímavost není „žít a nechat žít“. Všímavost je: „Žij!“ Takovýto imperativ pak klidně může mít i nějaký ten dopad na nevšímavý život ostatních.

Co mě u mé první vraždy naplňuje radostí, je skutečnost, že jsem si dokázal daný okamžik užít, přijal ho s láskou a nijak jsem ho nehodnotil. Přesně tak mi kouč při prvním sezení popsal ideální všímavé prožívání. Moje první vražda byla plně spontánní naplňování vlastních potřeb, tak jak sejevily v danou chvíli. A z tohoto pohledu to bylo velice úspěšné cvičení všímavosti. Pro toho druhého ne. Ale pro mě jo.

Jenže když jsem seděl u pana Breitnera v křesle a upíjel svůj druhý šálek čaje, tak ještě nikdo mrtvý nebyl. To jsem u něj byl jen proto, abych dostal pod kontrolu svůj pracovní stres.